

Sygn. akt: III AUa 600/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak

Sędziowie: SSA Maria Padarewska - Hajn (spr.)

SSO del. Marzena Głuchowska

Protokolant: stażysta Agata Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2012 r. w Łodzi

sprawy **Z. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o podjęcie wypłaty emerytury,

na skutek apelacji Z. B.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 24 lutego 2012 r., sygn. akt: V U 1140/11;

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 600 / 12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wstrzymał wypłatę emerytury wnioskodawczyni Z. B. od dnia 1 października 2011 roku, zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 257 poz. 1726).

W odwołaniu od powyższej decyzji, Z. B. wniosła o uchylenie w całości zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu wskazała, że zmiana zasad wypłaty emerytury narusza konstytucyjną zasadę praw nabytych oraz zasadę równości obywateli w życiu społecznym.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 24 lutego 2012 r. oddalił odwołanie i ustalił, co następuje:

Z. B., urodzona w dniu (...), jest zatrudniona w (...) w O. na stanowisku kierownik sekcji nadzoru epidemiologicznego od 15 lutego 1974 roku na podstawie umowy o pracę.

Wnioskodawczyni w dniu 13 lipca 2007 r. złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury. Decyzją z dnia 26 lipca 2007 r. ZUS przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2007 r. tj. od miesiąca w którym

zgłoszono wniosek. ZUS jednocześnie zawiesił wypłatę emerytury, z uwagi na kontynuowanie przez wnioskodawczynię zatrudnienia.

Wnioskodawczyni w dniu 9 marca 2009 roku złożyła oświadczenie, iż jej zamiarem jest osiąganie przychodu w wysokości powodującej zmniejszenie świadczenia. Od 1 marca 2009 roku została podjęta wypłata emerytury.

W (...) w O. wnioskodawczym pracowała nieprzerwanie bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury i w trakcie jej pobierania. Do dnia dzisiejszego wnioskodawczyni nie rozwiązała stosunku pracy ze wskazanym wyżej pracodawcą.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd powołując się na treść art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998br o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) oraz utrwalone orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego w zakresie ochrony praw nabytych oraz równości wobec prawa i Sądu Najwyższego w zakresie stosowania i interpretacji art. 103 ustawy emerytalnej, uznał roszczenie wnioskodawczyni za nieuzasadnione.

Zdaniem Sądu z materiału dowodowego wynika, że Z. B. uzyskała prawo do emerytury z dniem 1 lipca 2007 roku. Wnioskodawczyni bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury pracowała w (...) w O., gdzie nadal jest zatrudniona a zatem organ rentowy dokonał prawidłowej interpretacji art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Zdaniem Sądu z art. 103a nie wynika obowiązek rozwiązania stosunku pracy przez pracownika, który nabył prawo do emerytury. Przepis ten nie nakłada też na pracodawcę obowiązku rozwiązania z takim pracownikiem stosunku pracy z dniem 1 października 2011 roku. Istotą regulacji zawartej w tym przepisie jest ograniczenie równoczesnego pobierania dwóch świadczeń - emerytury i wynagrodzenia za pracę, jeżeli pracownik nie miał zamiaru przejść na emeryturę, lecz planował nadal pracować u tego samego pracodawcy bez rozwiązywania dotychczasowego i nawiązania nowego stosunku pracy.

W tym celu wykorzystana została instytucja zawieszenia prawa do świadczenia. Jej zastosowanie oznacza, że osoby o nabytym prawie do emerytury nie mogą realizować swych uprawnień przez czas trwania przeszkody przewidzianej w ustawie, nie tracąc prawa do pobierania świadczeń za okresy po ustaniu przeszkody. Przeszkody te związane są zaś z nakładanymi ograniczeniami w zakresie dopuszczalnego kontynuowania zatrudnienia po przejściu na emeryturę i łączenia dochodów z pracy z długoterminowymi świadczeniami z ubezpieczenia społecznego. W tej sytuacji, realizacja prawa do emerytury uzależniona jest od istnienia (lub nie) przyczyny zawieszenia świadczenia, tj. trwania stosunku pracy. Przesłanką zawieszenia emerytury jest nierozwiązanie stosunku pracy przez świadczeniobiorcę, a zatem dopiero ziszczenie się ryzyka emerytalnego (zaprzestanie zatrudnienia) otwiera drogę do pełnej realizacji nabytego prawa, tj. pobierania emerytury, co należy uznać za koncepcyjnie właściwe. W sytuacji kontynuowania zatrudnienia konsekwencją zawieszenia świadczenia jest wstrzymanie jego wypłaty (art. 134 ust. 1 pkt 1).

Zdaniem Sądu w myśl ukształtowanej linii orzeczniczej Trybunału Konstytucyjnego zasada ochrony praw nabytych, nie ma jednak charakteru bezwzględnego. Trybunał wielokrotnie zaznaczał, iż dopuszczalna jest modyfikacja uprawnień także na niekorzyść podmiotów, którym służyły, zakazane jest natomiast ich arbitralne znoszenie lub ograniczanie. Trybunał dostrzegł bowiem, że w pewnych przypadkach należy liczyć się z koniecznością dostosowania rozwiązań prawnych do zmieniających się stosunków społecznych i ekonomicznych, co może uzasadniać odejście od tej zasady. Nie powinno ono jednak prowadzić do naruszenia zasady sprawiedliwości społecznej (por. orzeczenie z dnia 14 marca 1995 roku, K 13/94, OTK 1995, Nr 1, poz. 6, s. 73).

Sąd podkreślił w uzasadnieniu swego orzeczenia, iż wnioskodawczyni podnosząc zarzut naruszenia powyższej zasady nie zauważa, iż organ rentowy, mocą zaskarżonej decyzji, nie pozbawił jej prawa do emerytury, a jedynie zawiesił prawo do niej, uzależniając jego podjęcie, od spełnienia przez nią określonego w ustawie warunku tj. rozwiązania stosunku pracy. Ustanie przyczyny wstrzymania wypłaty emerytury (rozwiązanie stosunku pracy) powoduje zaś

wznowienie wypłaty świadczenia od miesiąca ustania tej przyczyny, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano decyzję z urzędu (art. 135 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Ustawodawca w art. 28 ustawy wprowadzającej wyraźnie wskazał, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6, oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 roku. Nie stanowi to jednak, w ocenie Sądu Okręgowego, naruszenia zakazu działania prawa wstecz (nieretroakcji). Zasada *lex retro non agit* wywiedziona z fundamentalnej zasady konstytucyjnej (art. 2) należy co prawda do podstawowych dyrektyw państwa prawnego, jednakże wynikające z niej zakaz wstecznego działania prawa nie ma także charakteru absolutnego (por. m.in. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2000 roku, II CKN 293/00 - OSNC 2000, nr 11, poz. 209).

Powyższe okoliczności prowadzą, zdaniem Sądu Okręgowego, do wniosku, że powołanie się przez skarżącą w odwołaniu na naruszenie zasad ochrony praw słusznie nabytych nie może odnieść zamierzonego skutku.

Nie została również, zdaniem Sądu naruszona zasada nieretroakcji czy np. konstytucyjna zasada równości wobec prawa powołując się na liczne orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w zakresie interpretacji naruszenia tej zasady.

Odnosząc powyższe uregulowania do realiów niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy uznał, iż ustawodawca wprowadzając przepis art. 103a w żadnym razie nie naruszył konstytucyjnej zasady równego traktowania przez prawo. Prawa osób objętych dyspozycją wskazanego wyżej przepisu są traktowane jednolicie. W szczególności przepis ten nie różnicuje pracodawców, u których emeryt był zatrudniony przed uzyskaniem prawa do emerytury. Nadto osoba, która w czasie zatrudnienia uzyskała prawo do emerytury z FUS, nie może jej pobierać do czasu rozwiązania tego stosunku pracy, niezależnie od tego, jakie osiąga zarobki. Wreszcie konieczność rozwiązania stosunku pracy w celu podjęcia wypłaty świadczenia emerytalnego dotyczy zarówno osób, którym jak wnioskodawczym, przyznano tzw. wcześniejszą emeryturę, jak i osób, które uzyskały prawo do emerytury uzależnione od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego.

Sąd podniósł również w uzasadnieniu swego orzeczenia, iż w judykaturze, co prawda pod rządami uprzednio obowiązujących w tym zakresie przepisów, niejednokrotnie potwierdzano, że kontynuacja zatrudnienia - bez rozwiązania stosunku pracy - po dniu nabycia prawa do emerytury przesądza o zawieszeniu prawa do emerytury (por. wyrok Sądu Najwyższego: z dnia 19 lutego 2004 roku, II UK 274/03, OSNAPiUS 2004, nr 21, poz. 376), niezależnie od kontynuowania zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 2005 roku, I UK 358/04, OSNAPiUS 2006, nr 7-8, poz. 121 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 czerwca 2004 roku, III AUa 261/03, Lex nr 147171).

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacją Z. B. wnosząc o jego zmianę i przyznanie jej prawa do wypłaty emerytury od 4 października 2011 r wraz z należnymi odsetkami ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu swego stanowiska skarżąca podniosła, iż nie zgadzam się całkowicie z sentencją i uzasadnieniem zaskarżonego wyroku gdyż Sąd nie wziął pod uwagę zasady Konstytucyjnej t.zw praw nabytych, orzecznictwa i doktryny w tym zakresie.

Zdaniem skarżącej w pełni te kwestie wyjaśnia wniosek k.24/11 senatorów VII kadencji senatu, który nie został rozpatrzony przez TK z przyczyn czysto formalnych a nie merytorycznych.

Natomiast zgodnie z art. 193 Konstytucji to na Sądzie spoczywał obowiązek zadania pytania prawnego do SN przed wydaniem zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest kwestia możliwości podjęcia wypłaty emerytury należnej wnioskodawczyni, od dnia 1 października 2011 r.

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, iż wnioskodawczyni nabyła prawo do w/w świadczenia od 1 lipca 2007 r i wypłata świadczenia była zawieszona, z uwagi na obowiązujący wówczas przepis art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, dodany przez art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy emerytalnej (Dz. U. Nr 9 poz. 118), z powodu kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy a następnie podjęto wypłatę zawieszonych emerytur na wniosek skarżącej od 1 marca 2009, z uwagi na uchylene od 8 stycznia 2009 r w/w przepisu na podstawie ustawy z 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych.

Natomiast zaskarżoną decyzją organ rentowy ponownie wstrzymał wypłatę emerytury, z uwagi na treść art. 103 a , który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2011r. na podstawie art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych.

Na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. nowy art. 103 a znalazł zastosowanie do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy poczynając od 1 października 2011r.

Mając na uwadze powyższą zamianę przepisów organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Zgodnie z treścią art. 103 a, którego treść pokrywa się z treścią poprzednio obowiązującego art. 103 ust. 2a prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Natomiast kwestia podnoszona przez skarżącą w apelacji a dotycząca zajęcia przez Trybunał Konstytucyjny stanowiska w zakresie rozpoznania wniosku senatorów, sprowadzającego się w konsekwencji do ustalenia zgodności z Konstytucją przedmiotowego przepisu została już rozstrzygnięta w orzeczeniu Trybunału z dnia 13 listopada 2012 r.

Zgodnie z tym orzeczeniem zawieszenie prawa do emerytury z powodu kontynuowania zatrudnienia osobom, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. narusza zasadę zaufania do państwa i stanowionego przez niego prawa.

Trybunał orzekł, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych w zw. z art. 103 a ustawy emerytalnej dodanym przez art. 6 pkt 2 w/w ustawy w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. a po 8 stycznia 2009r. jest niezgodny z art. 2 Konstytucji ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez niego prawa.

Zdaniem Trybunału rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 w/w ustawy spowodowało, że osoby, które skutecznie nabyły i realizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. zostały objęte nową mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego. Aby nadal pobierać emeryturę po dniu 1 października 2011 r. musiały rozwiązać stosunek pracy a zatem gdyby w momencie przechodzenia na emeryturę wiedziały że muszą przerwać zatrudnienie aby uzyskać emeryturę, to może nie składały by wniosku o to świadczenie i kontynuowały nadal zatrudnienie, co podważa w aspekcie tych osób, zasadę ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez niego prawa.

A zatem z treści w/w orzeczenia wynika, iż traci moc art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103 a ustawy emerytalnej do osób, które na były prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r.

Natomiast art. 103 a ustawy emerytalnej pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób , które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później tj. od 1 stycznia 2011 r.

Przedkładając powyższe rozważania Trybunału na grunt niniejszej sprawy należy uznać, iż wnioskodawczyni jako osoba, która nabyła prawo do emerytury w 2007 r. nie mieści się w kategorii osób wymienionych w tym orzeczeniu a mianowicie tych które nabyły prawo do emerytury po 8 stycznia 2009 r., kiedy to nie obowiązywał przepis art. 103 ust. 2a o tej samej treści co obecny 103 a.

A zatem do zasady zawieszalności i dalszej wypłaty świadczenia wnioskodawczyni ma zastosowanie art. 103 a ustawy emerytalnej, który w przypadku kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy nakazuje zawieszenie wypłaty emerytury bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia.

Natomiast na temat zawieszalności prawa do wypłaty świadczenia wielokrotnie po rządami obowiązywania art. 103 ust. 2a wypowiadał się Sad Najwyższy w orzeczeniach przytoczonych w uzasadnieniu Sądu I instancji.

A zatem z uwagi na treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. uzasadnione jest stanowisko Sądu I instancji, iż przepis art. 103a ma zastosowanie w niniejszej sprawie do świadczenia przyznanego wnioskodawczyni i z uwagi na kontynuowanie przez nią cały czas zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy wypłata emerytury ulega zawieszeniu od 1 października 2011 r., bez względu na wysokość uzyskiwanego przez nią przychodu z tytułu zatrudnienia.

Z tych wszystkich względów, uznając apelację za bezzasadną, orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 385.